

פתרון הבחינה בגאוגרפיה, 2 יח"ל

שאלונים: 573 , 057203

מוגש על-ידי: אורי רעי ואלי לוי

מורים לגאוגרפיה ברשת בתי הספר של יואל גבע

2 יחידות לימוד כחלק של בחינה מפוצלת ב- 3 או ב-5 יחידות לימוד

פרק ראשון – גאוגרפיה של ארץ-ישראל

על הנבחן לענות על שתיים מהשאלות 1-7

שאלה מספר 1 – גבולות המדינה

א. גבול קבע מוסכם – גבול שנקבע במסגרת הסכם בין מדינות שכנות. הגבול קבוע ואינו ניתן לשינוי.

דוגמאות: גבול ישראל – מצרים. גבול ישראל – ירדן.

גבול זמני – גבול שאין עליו הסכמה בין מדינות בעלות גבול משותף. תוואי הגבול בין המדינות נתון במחלוקת ו/או מהווה עילה לסכסוכים בין מדינות. דוגמא: גבול ישראל – סוריה.

ב. חלוקת הגבול המדיני בין ישראל לירדן על פי התוואי הטבעי לארבעה חלקים:

- תוואי הגבול שבין הכנרת לים המלח. גבול טבעי לאורך נהר הירדן. הגבול מתעקל ומתפתל בהתאם לתוואי הנהר.
- תוואי הגבול ים המלח. גבול טבעי העובר בערך במרכזו של האגם.
- תוואי הגבול של הערבה מדרום ים המלח לאילת. גבול יבשתי ארוך. ככל שפונים דרומה פני השטח גבוהים יותר.
- תוואי הגבול שבמפרץ אילת. הגבול הימי בין אילת לעיר עקבה.

ג. הבעיה הנגרמת מהגדרה של קו גבול על פי תוואי טבעי היא שהגבול נתון לשינויים בהתאם לפעילות גיאומורפולוגית. מסלולו של נהר הירדן משתנה בהתאם לספיקת המים הזורמים בו בין החורף לקיץ. מפלס ים המלח משתנה בהתאם לרמת האידוי ואופן ניצולו של האגם. השינוי בתוואי הטבעי גורם לשינוי בקו הגבול ויכול להוות עילה לסכסוכים בין מדינות.

בעיה נוספת עם גבול ימי טבעי, שלא ברור מהו קו הגבול, ולכן יש סכנה של חציית גבול.

שאלה מספר 2 - מעיינות

- א. האזור בו מצוי ריכוז של כל אחד מסוגי המעיינות (על הנבחן היה לציין שניים):
- **מעייני העתק** באזור רמת- הגולן, עמק החולה, לאורך השבר הסורי אפריקאי על גבול ההעתק של רמת- הגולן.
 - **מעייני שכבה** באזור הרי הגליל העליון והתחתון ובאזור יהודה ושומרון.
 - **מעייני קרסטי** בצפון רמת- הגולן באזור החרמון והגליל העליון המערבי.
 - **מעייני ארטזי** באזור מישור החוף – אזור מעגן מיכאל ובאזור דרום הגליל העליון המערבי.
- ב. הסבר לאופן היווצרותם של סוגי המעיינות המסומנים במפה (על הנבחן היה לציין שניים):
- **מעייני שכבה** – מעיין בו יש נביעה של מים אל פני השטח במקום בו נחשפת נקודת המגע בין האקוויפר לאקוויקלוד.
 - **מעייני קרסטי** – מי הגשמים מהולים בפחמן דו חמצני יוצרים חומצה הממיסה את סלעי הגיר וחודרים למאגר מי התהום. המים יוצאים מתוך חללים ומערות כמעיינות.
 - **מעייני ארטזי** – מעיין הפורץ מהמקום הנמוך ביותר בקער, כתוצאה מלחץ מים בעומק הקרקע.
 - **מעייני העתק** – המים זורמים מתוך אקוויפר כלוא, עד שהם מגיעים לשבר גיאולוגי (העתק), ועקב תזוזת השכבות יוצאים החוצה.
- ג. רוב המעיינות בישראל נמצאים ממזרח לקו פרשת המים, אף על פי שהאזור דל במשקעים מהסיבות הבאות:
- אומנם האזור שממזרח לקו פרשת המים דל במשקעים, אבל רוב המעיינות בישראל נמצאים באזור זה, כי קו פרשת המים התחתני אינו חופף לקו פרשת המים העילי, אלא נמצא ממערב לו, והמעיינות שבמזרח מקבלים את רוב המים מהגשם היורד על גב ההר בעיקר ממערב לקו פרשת המים העילי.

שאלה מספר 3 - אנרגיה

- א. ניתוח תרשים "השימוש בדלקים שונים בישראל, בשנים נבחרות":
- בשנת 1975 נעשה שימוש במוצרי נפט בלבד.
- ב-1985 נעשה שימוש בשני מקורות אנרגיה: פחם (מעל 50%) ונפט.
- בשנת 1995 ניכרת מגמת צמצום בשימוש בנפט ועליה משמעותית בשימוש בפחם.
- בשנת 2005 ממשיכה הירידה בשימוש במוצרי נפט ועליה נוספת בשימוש בפחם כשבמקביל נכנס מקור אנרגיה חדש: גז טבעי.
- ב. היתרונות והחסרונות של כל אחד מהדלקים:

סוג דלק	יתרונות	חסרונות
מוצרי נפט	נמצא בשפע, בוער היטב, מתאים כחומר גלם למוצרים רבים, קל להפקה, נוח וזול להובלה, ניתן לספקו באמצעות צינורות	גורם לזיהום רב, יקר, עלויות הזיקוק גבוהות, מחירים לא יציבים ונתונים לשליטת מדינות ערב.

עלויות הפקה גבוהות, עלויות הובלה גבוהות, גורם לזיהום רב.	נמצא בשפע, אופן הבעירה ברמה טובה, מתאים כחומר גלם למוצרים שונים, זול יחסית.	פחם
אינו מתאים לשימושים רבים, עלויות גבוהות, והסיכון בשימוש בו גבוה.	בעירה טובה, אינו מזהם את הסביבה כפי שמזהמים הפחם והנפט, ניתן לספקו באמצעות צינורות, קל להפקה, זול יחסית.	גז

ג. מקור אנרגיה מתחדש המתאים במיוחד לישראל הוא:

אנרגיית שמש (סולארית): הפקה באמצעות קרינת השמש המחממת מקורות מים או מערכות הרגישות לקרינה כגון תאים סולאריים. מקור זה מתאים במיוחד לישראל מפני שישראל היא מדינה שטופת שמש, יש בה ימי שמש רבים ורמת הקרינה בה גבוהה. ישראל נמצאת באזור מדברי המתאים להפקת אנרגיה זו. לדוגמא: דודי שמש.

שאלה מספר 4 - מדבור

א. הסבר המושגים המודגשים בקו (הנבחן נדרש להסביר שניים בלבד):

אזורים צחיחים: אזורים יבשים, כמות המשקעים באזורים אלה קטנה מ – 250 מ"מ בשנה. מאופיינים בקרינה ואידוי רב. אזורים אלה לרוב דלים מאוד בצמחיה.
מדבור: תהליך בו המדבר מתפשט לכיוון השוליים שלו שבעבר לא היו מדבר. כתוצאה מהתהליך, משתנה האופי הטבעי של פני השטח, הוא נעשה יבש ודל בצמחייה.
מי שפכים מטוהרים: מי שפכים (ביוב) העוברים תהליך טיהור במכון טיהור. המים מופנים להשקיה חקלאית ולשימושים נוספים בתעשייה ובהשקיית גינות נוי גדולות.

ב. דרכים למניעת מדבור המוזכרות בקטע:

שימור תכונות הקרקע: ע"י טיוב הקרקע באמצעות דשנים ומינרלים שונים נשמרות תכונות הקרקע. שמירת תכונות הקרקע מאפשרת לצמחייה הטבעית ולחקלאות להתפתח והאזור הופך לירוק.

שליטה בזרימת מי הגשמים: השליטה מתבצעת באמצעים שונים כגון מאגרי מים עיליים ותחתיים, החדרת מים למאגר מי תהום והקמת סוללות לאורך נתיב זרימת מי הגשמים באזורים הרריים. הגדלת כמות המים הזמינה מצמצמת את המדבור.

ייעור: תהליך של סוואניציה. נטיעה של צמחייה ועצים לאורך נתיבי זרימת המים בכדי ללכוד את מי הנגר העילי. תהליך זה גורם להקטנת החזרי הקרינה, האוויר פחות חם, פחות יבש.

פיקוח על רעייה: מרעה חופשי (רעיית יתר) גורם להרס הצמחייה הטבעית ולהתחדשות איטית של כיסוי הנוף. פיקוח על הרעייה מאפשר לצמחייה הטבעית להתאושש, היא מחזיקה את הקרקע ומצמצמת סופות חול.

ניצול מי שפכים מטוהרים: המים המטוהרים מופנים לשימוש נוסף בחקלאות. באמצעותם מוגדלת כמות המים הזמינה לאזור.

ג. החלק הדרומי של ישראל הוא מדברי מפני שהוא נמצא בתחום רצועת המדבר העולמית. רצועה אקלימית זו נוצרה כתוצאה מרמה ברומטרית בגבול התחתון של האטמוספירה, המונעת התפתחות משקעים. בנוסף, החלק הצפוני של האזור (באר שבע – הר הנגב) רחוק מן הים ואינו חשוף ללחות.

שאלה מספר 5 – עמק החולה

א. מאפיינים פיזיים של עמק החולה (על הנבחן היה לציין שניים בלבד):

- מבחינה גיאולוגית, האזור נמצא בתחום השבר הסורי אפריקאי. האזור נמצא בין שני העתקים – העתק הגולן והעתק הרי הגליל.
- מבחינה גיאומורפולוגית זהו אזור עשיר בגופי מים כנחלים, אגמים קטנים ונהר הירדן.
- גובה פני השטח נמוך (מינוס 200 מטר מתחת לגובה פני הים).
- העמק עשיר באדמות כבול.
- העמק עשיר באדמת סחף המגיעה מאזור ההר שממזרח וממערב.

ב. שימושי קרקע בעמק החולה והתאמתם לתנאים הפיזיים (על הנבחן היה לציין שניים בלבד):

- **חקלאות** – בשולי האזור יש אדמות סחף הטובות לחקלאות ומקורות מים.
- **בריכות דגים** – מקורות מים רבים וטמפרטורה נוחה.
- **תיירות** – באזור נופי מים וצמחייה רבה המתאימה למגוון רב של בעלי חיים, וכל אלה מושכים אליהם מטיילים רבים.

ג. הסיבות להצפה מחדש של חלק מעמק החולה, בשנות ה-90 של המאה ה-20:

- **החקלאות** שלשמה יובש האגם, נכשלה. אדמת הכבול לא התאימה לגידולים חקלאיים ולכן היה חשוב להחזיר את האיזון הטבעי שהופר בעקבות הייבוש.
- **ענף התיירות** רווחי יותר מהחקלאות ומתאים יותר לכלכלת ישראל והאזור אפשר התפתחות של תיירות ייחודית של צפרים. אזור עמק החולה הוא חלק חשוב בתנועת הציפורים מאירופה לאפריקה. ההצפה מחדש אפשרה שיקום טבעי והפיכת האזור ליעד תיירותי ייחודי – לצפרים מכל רחבי העולם.
- **מי הכינרת**. הייבוש פגע בהרכב הטבעי של מי הכנרת. ההצפה אפשרה זרימה של מים באיכות גבוהה יותר אל הכינרת.

שאלה מספר 6 – יישובים כפריים – מדרש תמונה

- א. שימושי קרקע המשותפים לכל התמונות (על הנבחן היה לציין שניים בלבד):
מגורים, דרכי תחבורה, שדות חקלאיים, מבנים המשמשים כמחסנים, שטחים ירוקים.
- ב. **תמונה 1**: כפר ערבי. נימוקים: העדר סדר ותכנון. צפיפות רבה בין המבנים. התפרסות הבניה על פני שטח נרחב. הכפר באזור הררי מטעמי ביטחון.
תמונה 2: מושב עובדים. נימוקים: חלקות שוות בגודלן. יישוב מתוכנן. החלקות ממוקמות בקרבת יחידת המגורים של המתישב. לכל משפחה יחידה יצרנית משלה, בהתאם לתפיסת העולם של המושב. במרכז הישוב מבני ציבור המשמשים את כלל חברי המושב.
תמונה 3: קיבוץ. נימוקים: היישוב הבנוי בהתאם לתפיסת העולם השיתופית-שוויונית. במרכז היישוב מבני הציבור המשותפים, בסמוך אליהם מגורי החברים, בקצה היישוב – מבני התעשייה והמשק ומחוץ לשטח הבנוי, חלקות השדה הגדולות של הקיבוץ.
- ג. תמורות שעברו צורות היישוב השונות בשנים האחרונות (על הנבחן היה לציין אחת):
הכפר הערבי: גידול האוכלוסייה של הכפר ועלייה ברמת החיים. נבנו שכונות מחוץ לאזורי המגורים המסורתיים. נסללו דרכים חדשות המאפשרות מעבר של כלי רכב. במקום בניה חד קומתית, מעבר בחלק מן הכפר לבנייה במספר קומות. כלכלת הקיום משתנה: מעבר מחקלאות לתעשייה קלה ושירותים.
המושב: שינויים כלכליים עבר המושב. החקלאות ננטשה, מבני המשק הפכו להיות מחסנים וחברי המושב עוברים לעבוד במקצועות חופשיים בערים הגדולות. חל תהליך יוממות. הופשרו שטחים חקלאיים משותפים, לבנייה של שכונות לבנים נוספים.
הקיבוץ: ברוב הקיבוצים חל תהליך תיעוש רב. הבסיס הכלכלי של החקלאות ננטש לטובת יצור תעשייתי ותיירות.
המבנה הארגוני של הקיבוץ השתנה והוא הופך בהדרגה ליישוב קהילתי. הקיבוץ עבר תהליך הפרטה והרכוש שבעבר היה נחלת הקיבוץ הפך בחלקו לרכוש פרטי של חברי הקיבוץ. רבים מחברי הקיבוץ עובדים מחוץ לקיבוץ.
בקיבוצים רבים נבנות שכונות קהילתיות על אדמות חקלאיות. תושבי השכונות הם עירוניים לשעבר המקבלים שירותים מן הקיבוץ.

שאלה מספר 7 – מאמר – "תעשיות עתירות ידע בישראל"

- א. תנאים המאפשרים קיום תעשיות עתירות ידע **באופן כללי**: כוח עבודה ברמה גבוהה, קרבה למוסדות מחקר, איכות חיים ביישוב בו נמצא מפעל עתיר ידע, קרבה לנמלי תעופה, השקעות הון, מדיניות ממשלתית התומכת בפיתוח תעשייה זו.
- תנאים המאפשרים פיתוח תעשיות עתירות ידע **בישראל** (על הנבחן לציין שלושה):
- כוח אדם מיומן**. בישראל מרכזים טכנולוגיים ברמה גבוהה (הטכניון) שאפשרו הכשרת כוח אדם ברמה טובה.
 - היצע של מוסדות טכנולוגיים** – בישראל מספר מוסדות טכנולוגיים כגון מכון וויצמן, הטכניון, האוניברסיטה העברית ועוד, שדאגו לפתוח בתחומן חטיבות אקדמיות טכנולוגיות.

3. **ההתמקדות בחקלאות** – בשל המגבלות האקלימיות של ישראל פותחה חקלאות מתוככמת שבאה להתגבר על הבעיות והביאה להתפתחות של ענף הידע החקלאי.
4. **פיתוח התשתית הביטחונית של ישראל** – צרכי הביטחון של מדינת ישראל הביאו לפיתוח אמצעי הגנה מתוככמים, ולקידומה של התעשייה עתירת הידע בתחום אמצעי הלחימה/ההגנה.
- ב. דרכים בהן משפיעה מדיניות ממשלתית על הפיתוח ו/או התפרסות של תעשייה עתירת ידע (על הנבחן היה לציין שתי דרכים):
1. הממשלה מעודדת פיתוח תעשיית היי-טק על ידי הפעלה של תוכניות חינוך ולימוד במסגרות שונות המכשירות מהנדסים, אנשי טכנולוגיה ושירותים.
 2. הממשלה מעניקה מענקים למחקר ופיתוח (מז"פ). מענקים אלה משמשים אבן יסוד בפיתוח תעשייה טכנולוגית.
 3. הממשלה מעודדת חברות רב לאומיות טכנולוגיות להקים מפעל באזורים בלתי מפותחים. העידוד מתבצע באמצעות הענקת מענקים לאותן חברות, הנחה במיסים, השתתפות בהקמת המפעל, הנחות במס הכנסה וכד'.
 4. הממשלה יכולה להגדיר אזורים שונים כבעלי אזורי עדיפות לאומית לפיתוח טכנולוגי.
 5. הממשלה יכולה להקים חממות טכנולוגיות לבעלי כישורים מיוחדים (מחוננים) בתחום הטכנולוגיה.

פרק שני – גאוגרפיה של המזרח התיכון על סף המאה ה-21

על הנבחן לענות על שתיים מהשאלות 8-12

שאלה מספר 8 – נפט במזרח התיכון

- א. התנאים להיווצרות מאגרי נפט:
1. טמפרטורה חמימה של מי הים ועומק לא רב (ים רדוד יחסית בקרבת החוף, "מדף יבשתי"). אזורים אלה הם המקום האידיאלי לשקיעת סחף המגיע מהיבשה ובו מינרלים.
 2. הימצאותם של "סלעי מאגר" בתוך הים (אבני חול, אלמוגים, סלעים מחלחלים ונקבוביים, גיר ודולומיט). הנפט נודד אליהם ממרחקים ונספג בהם. כשמתחתם שכבת סלעים אטימים, המונעים את בריחת הנפט מסלעי המאגר, ייווצר מאגר נפט.
- ב. תרומת גילוי הנפט במזה"ת לכלכלת מדינות במזרח התיכון שבהן לא נמצא נפט (על הנבחן היה לציין שתי השפעות בלבד):
1. **השפעות חיוביות**: מדינות רבות יושבות על צירי הובלת הנפט היבשתיים (צינורות) והימיים (מיכליות נפט). עובדה זו מאפשרת להן ליהנות מכספי הנפט, **כתמלוגים** **עבור מעבר הנפט** בשטחן בצינורות או באוניות. מצריים, למשל, מקבלת תמלוגים

עבור מעבר של מכליות נפט רבות בתעלת סואץ. ירדן מקבלת תמלוגים עבור מעבר הנפט בצינורות.

העושר העצום של מדינות הנפט, מאפשר להן **לתרום מכספי הרווח** שלהן למדינות העניות במזרח התיכון, והעובדים הרבים שהיגרו למדינות הנפט שולחים את משכורתיהם למדינות האם שלהם וכך **נכנס כסף זר למדינה**.

2. **השפעות שליליות**: **מלחמות**, כניסה של צבאות זרים ופגיעה כלכלית בעיקר בענף התיירות. בנוסף, בעקבות משברי הנפט, **גורשו העובדים** הזרים חזרה למדינות המוצא שלהם והופסק הסיוע מהמדינות העשירות.

שאלה מספר 9 – זיהום הים התיכון

א. גורמים לזיהום הים התיכון (על הנבחן היה לציין שלושה):

1. לאורך חופיו של הים התיכון חיים כ- 400 מיליון בני-אדם וכ- 150 מיליון תיירים מבקרים בו כל שנה. לאורך חופיו שוכנות 22 מדינות. גורמים אלו הופכים אותו לרגיש במיוחד לזיהום. הפיתוח המואץ של אתרי הנופש לאורך חופיו גורם לזיהומו.
2. אידוי רב ומיעוט במשקעים מעלים את מליחות המים. ניצול מי הנהרות המתוקים, הנשפכים אליו, מקטין את קליטת המים המתוקים בו ופתח כניסת מי האוקיאנוס האטלנטי החודרים לים התיכון הוא צר.
3. היותו ים סגור, נוסף על משטר הזרימה הקיים בו, מונעים את סילוק הפסולת ממימיו (לוקח 80 שנה להחלפת מימיו ע"י חדירת מי האוקיינוס האטלנטי).
4. היקף תנועת האניות בים התיכון היא עצומה. עוברת בו כ- 35% מכלל תנועת הובלת הנפט בעולם. בנוסף, מזהמים אותו כלי שיט אחרים.

ב. בשנת 1975 נחתמה "אמנת ברצלונה" לשמירת הים התיכון מפני זיהום. על אמנה זו חתמו כל המדינות הגובלות בים-התיכון (למעט אלבניה).
הנושאים המרכזיים הנכללים באמנה הם:

- הימנעות מזיהום הים ע"י פסולת תעשייתית, שפכים עירוניים, דשנים וחומרי הדברה ומתכות שונות.
- הגבלת בנייתם של נמלים, מרינות וערים על חוף הים וצמצום הפגיעה בחוף.

קשה לקיים את האמנה, בגלל הבדלים גדולים ברמות הפיתוח של המדינות. חלק מהמדינות המקיפות את הים, הן בעלות מודעות נמוכה לנושאי סביבה, קיים מחסור במשאבים לנושאי אקולוגיה, חוסר יכולת לפקח וחוסר שיתוף פעולה בין המדינות.

מאז חתימת האמנה ועד היום, לא חל שינוי משמעותי במצבו האקולוגי של הים התיכון!!

שאלה מספר 10 - אוכלוסייה

- א. **פירמידה א** - מאפיינת את **כוויית**. **פירמידה ב** - מאפיינת את **סוריה**.
ההבדלים בין שתי המדינות מבחינת הרכב האוכלוסייה הם:
1. ריבוי טבעי גדול יותר בסוריה. אחוז הילדים הצעירים מכלל האוכלוסייה גדול ב-40% מאוכלוסיית הילדים מתחת לגיל 15. בכוויית 28% בלבד הם ילדים.
 2. בכוויית אוכלוסיית הגברים המפרנסים גדולה ב-30% מאוכלוסיית הגברים בין גילאי 20-45, לכן שיעור התלות שונה מזה שבסוריה שם על כל מפרנס יש תלוי אחד.
- ב. ההבדלים בהרכב האוכלוסייה הם תוצאה של פערים ברמות הפיתוח:
1. כוויית מדינת נפט, שעברה תהליך מהיר של עיור ומודרניזציה ולכן יש בה צמצום בשעורי הילודה, הנובע מעליה ברמת החיים וההשכלה. סוריה, לעומתה מאופיינת עדיין ברמות פיתוח נמוכות ושיעורי ילודה גבוהים.
 2. בכוויית מצויים עובדים זרים רבים בגיל העבודה, שהיגרו למדינות הנפט כדי למצוא עבודה. לכן, חלקם היחסי באוכלוסייה גדול לעומת זה שבסוריה.

שאלה מספר 11 – ביירות

גורמי מיקום (על הנבחן היה לציין **שניים**):

- א. העיר ביירות שוכנת על חוף הים התיכון. מישור החוף של לבנון בגובה פני הים. לעיר מפרץ טבעי נוח מוגן מגלים, לעיר עורף יישובי נרחב והיא במרכז המדינה.
- ב. שימושי קרקע:
- מסחר ותעשייה**. שימושים אלה נמצאים בסמוך לנמל, בגלל יחסי הגומלין בין הנמל, התעשייה והמסחר.
- אזורי התיירות** נמצאים בעיקר מדרום לנמל, לאורך חוף הים, כדי לנצל את החוף לתיירות נופש.
- ג. מעמדה של ביירות כעיר מרכזית לחוף הים התיכון ירד מאד. מעמדה השתנה בעקבות שינויים בכלכלת לבנון, בעיקר ירידה של ענף התיירות עקב מלחמת האזרחים, שהרסה את העיר והתשתיות.
- מאבקים פנימיים בין הפלגים השונים הביאו להתפתחות של נמלים באזורים אחרים כאשר לכל מיעוט יש נמל משלו, לדוגמא: נמל צידון משמש את השיעים.

שאלה מספר 12 – "השינוי מתחיל בדובאי"

א. תמורות שחלו בחלק ממדינות המזרח התיכון המתוארות במאמר (על הנבחן היה לציין שתיים):

- מרוקו ותוניסיה חתמו על הסכמי סחר חופשי עם האיחוד האירופאי ובכך הצטרפו לכלכלה הגלובאלית.
- ירדן חתמה על הסכם סחר חופשי עם ארצות הברית ובכך הביאה לפיתוח כלכלתה.
- בקטר פועל ערוץ טלוויזיה לווני חופשי - "אל ג'זירה", שצובר לו קהל צופים ערבי וכלל עולמי, הגדל מיום ליום.
- החל משנת 1999 הורשו הנשים לבחור ולהיבחר בבחירות עירוניות בקטר.
- בכווית פועל בנק ערבי פרטי מהטובים ביותר.
- בבחריין יש שירותי עריכת דין וביטוח ברמה גבוהה.
- בדובאי מוקמים משרדי חברות היי-טק (אוראקל, מיקרוסופט ועוד) והיא הופכת לעיר אינטרנט.

ב. הסיבות שתמורות אלה חלו דווקא במדינות הקטנות כדוגמת דובאי וקאטר (על הנבחן היה לציין שתיים):

- מדינות אלה מונהגות על ידי שליטים צעירים המקושרים לעולם המודרני, בעוד שהמדינות הגדולות (סוריה, מצרים, עיראק) מונהגות על ידי יוצאי צבא.
- יכולת ההסתגלות של המדינות הללו לשינויים היא טובה ומהירה יותר משום שאינן מדינות גדולות ואין להן מנגנוני שלטון מסובכים.
- המדינות הללו פתוחות יותר להשפעות זרות, מהמדינות הגדולות.
- מדינות אלה אינן מעורבות בסכסוך הישראלי ערבי ולכן יכולות להשקיע את המשאבים הכלכליים שלהן לטובת אזרחיהן ולפיתוח גלובלי.

